

# NOVINE

## SLOVENSKE KRAJINE

Naročnina na skupni naslov letno 24 Din.; na posamezni naslov letno 30 Din. V inozemstvu: letno 65 Din. Z M. listom letno 100 Din.

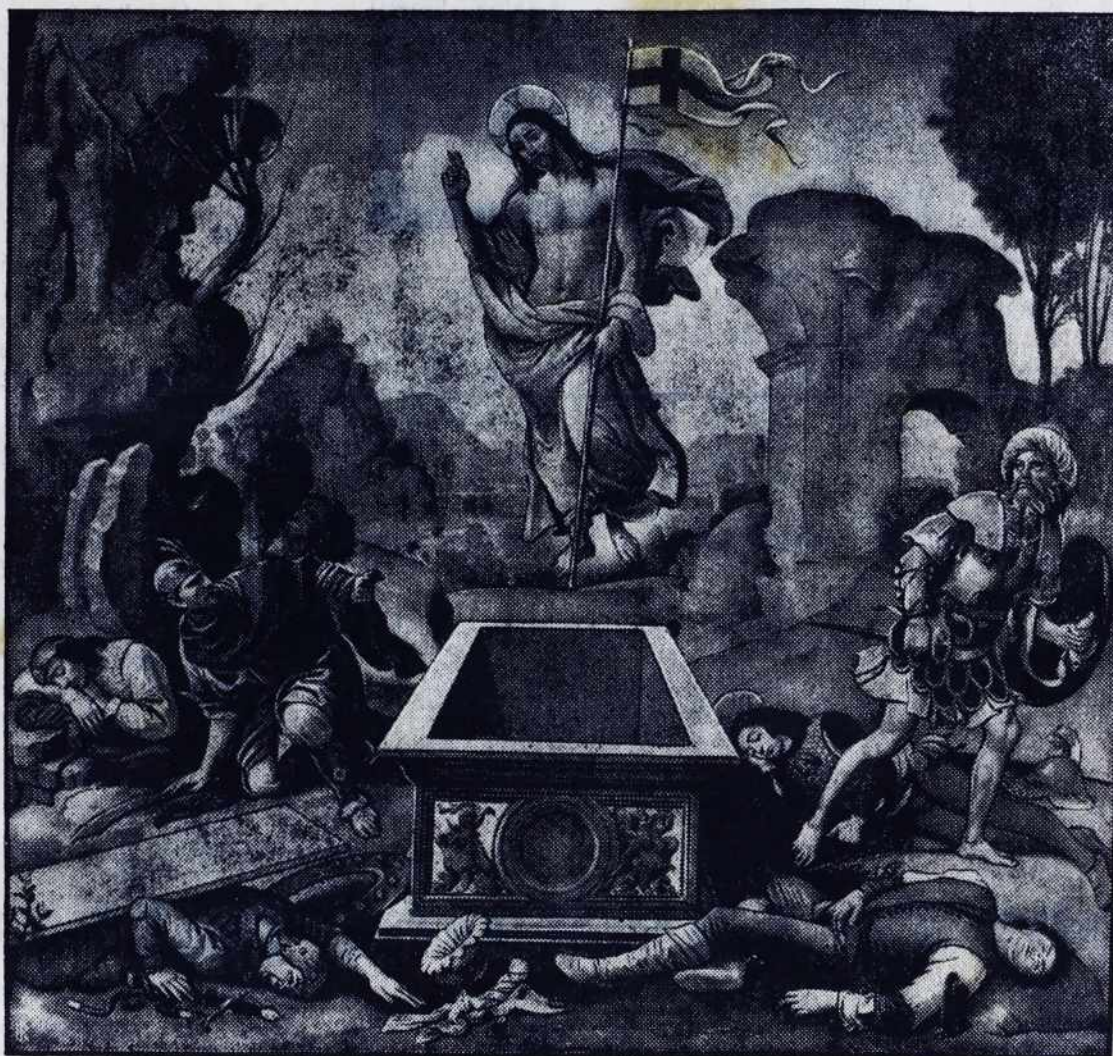
**IZHAJAJO VSAKO NEDELO.**

Uredništvo i odprava v Kranju. Uprava v Murski Soboti, Križeva ul. 4.

Cena oglasov: po dogovoru. Oglašje sprejema samo tiskarna Tiskovnega društva v Kranju.

### Vesele vüzenske svetke

žele dragim naročnikom i dopisnikom uredništvo i uprava Novin.



## Žalost i veselje Vüzma.

Lüdje, zbršite si motne i zaspane oči pa poglednite za hip po širnoj zemli. Ali vidite, kak obslužava i sveti svet svoj Vüzem? Ali ne čüjete, kak tüljijo grobi gniloga, vmirajočega človeštva, tüljijo kak požrešna, lačna zver, ki v svojoj požrešnosti išče zmerom novih i številnejših žrtev.

I ne tüljijo zaman! Slepó, betežno, vmirajoče človeštvo se zmerom bole

pogreza notri. Povsedi gledamo več kapanja nego vstajanja; več vmiranja nego poživljanja. Poedinci se potapljajo v gnoji gnilobne razüzdanosti i se veselijo ob zvokaj vragovesele mužike v grobe, ki so si jih v naglici skopali z lopatov razkošnosti. Število trüg narašča od dneva do dneva. Pri njih izdelovanji je morilec alkohol i razüzdanost.

Ešče bole kak neposredni ali posredni samomor pa sili brezsrčna, krvoločna sebičnost milijone nedužnih v prerani grob. I to na vseh polih.

Ali je denešnja družina ešče neoskrunjeni vir življenja i vstajanja, v šterom bi dala sveti zibelka to, ka vzame trüga i bi dala rojstva vsaj to, ka požrejo grobi? Ali ne opazüjemo, kak trga brezsrčna sebičnost tüdi že



lubeča i požrtvovalna srca iz materinskih prsi? Matere postajajo morilke! Očevje i hižni prijatelji i zdravniki i diplomirane i nediplomirane babice nudiyo dostokrat svoje nasvete i pomoči pri teh zločinaj! O žalosten i tmičen Vüzem!

*V gospodar. življenj:* Podjetnik študira kak bi vničo i pokopao podjetnika. Mašina izpodriva delovno človeško roko. Armada brezposelnih raste od dneva do dneva. Brezposelnost pa je smrt i grob človeških sil. Države pa s penezi podpirajo, soustvarjajo pokopališča mladih ljudskih moči. O, žalosten, temen i brezvezdntati Vüzem!

*Na političnom poli* gledamo, kak vstajajo stranke z lepo donečimi pro-

grami, i šterih sicer i nenapisana, pa vendar glavna točka temelji v tom, kak bi se dao kemprle izkopati grob drugoj stranki. Vlade vstajajo ne da bi dale vstajenje, liki davlejo smrt vsemi, ka se njim proti postavi.

V Nemčiji tišči nedugo vstali republikanizem z vsemi silami nagrobno ploščo ob grob, iz šteroga šče stati monarhizem. V Italiji dviga diktatorični fašizem svoj bič nad vsemi nefašističnimi kregi. V Rusiji se bolševizem strastno i z vsemi sredstvi bori proti vsakšemi poizkusi obnove i živi v betežnoj skrbi, da bi se odprli neprešteti grobi, ki jih je stvoro i bi iz njih vstanola množica na smrt obsojenih. V Avstriji se borita židovski i krščanski socializem za življenje i smrt.

Ali naj tudi ešče poslušamo tužne glase i žalostne krike i vzklike vmirajočih narodičov, ki jih nesmileno tlači večinski narod v prerani grob? Pa so ne mogoče to samo Nemci!

I kam naj ešče pogledemo? V Ameriko, ta v mučeniško Mehiko? Ta, gde doživla junaški narod svojo Golgoto, gde framasonski bolševiki pustiyo nesmileno strelati v nabito pune cerkve, v nedužne starce, žene i deco? gde vala boža služba za zločin, gde vmirajo na moriščaj i v ječaj stotine duhovnikov i na jezero vernih narodnjakov. Ta, gde je viso na velki petek voditeo mladinske organizacije na križi, na šterom so ga točno ob tretjoj vöri strelili.

O, tmičen, brezvezdntati, žalosten Vüzem!

I vendar si želemo „vesele“ svetke, veseli Vüzem! Gde si veselje vüzemsko? Gde te naj iščemo i najdemo? Na tom sveti, ki smo si ga ravno zdaj ogledali, zagvišno ne.

Čujte, ljudje toga sveta, pitajte malo deco, gde oni najdejo svoje vüzemsko veselje. Ali vas ne bodo pelali v hrame bože in vam pokazali tistoga, ki je vstao iz božega groba i z zmagoslavnov banderov stoji nad tabernaklom? Ali vam ne bodo namignili, da naj prislüškujete i vi navdušüjočim glasom vüzemske Aleluje?

Da, vi, velki ljudje, tudi vam ne bo sijalo sunce vüzemskoga veselja gde indri, nego sije našim malim. On, ki je ednok za zmerom vstano i edini stoji na trdoj vekivečnoj skali, On edini zamore nüdit močno roko nam, ki se pogražamo v blati. *Njega postavite v družine, v tovarne v prodajalne, v industrijske palače, v parlamente, v konferenčne dvorane i ne nazadnje tudi v palačo Društva narodov i strašen, tmičen, brezvezdntati, žalosten Vüzem bo tudi vam veseli!*

## Domača i svetovna politika.

**Dr. Šverljuga o deli katoličanske duhovščine.** Na seji senata je dr. Šverljuga med drugim povedao: Od tistoga časa, kak obstoja naša država, je slovenska i hrvatska duhovščina stala zmerom na strani svojega naroda i ga je ne zapustila niti v najbole težkih časaj. Če ne bi bilo katoličanske duhovščine, bi se Slovenci že zdavno vtopili v morji germanstva (nemštva) i madžarstva. Senator dr. Šverljuga je ostro obsodo vse napade proti jugoslovanski katoličanski duhovščini v beograjskoj skupščini, ki je bila zmerom prepojena z narodnostnim duhom, zdaj bi pa naednok na-

stopila proti lastivnoj državi, kak pišejo ništerne naše framasonske novine. Zato vse takše napade na našo duhovščino najodločnejše odklanja.

V svojem nadalnom govori je opominjao senatore na veliko škodo, ki so jo trpele posamične države, ki so se spustile v kulturni boj. Tu je obširno gučao o borbi železnoga kanclera Bismarka proti katoličanskoj Cerkvi v Nemčiji i je povdarjao, da je ta borba, ki je bila velka pa težka, vrgla v ječo več kak deset pušpekov i nad 100 duhovnikov. Več kak sto cerkvij je bilo zapretilih, zaprle so se katoličanske šole i semenišča. Liki vse to je

nikaj ne pomagalo, nazadnje se je morao krvoločni Bismark napotiti v Canosso (udati se). Katoličanska cerkev v Nemčiji pa je zmagala. Dr. Šverljuga je nato ponovno obsodo različne izjave, ki so jih podali posamični govorniki v narodnoj skupščini i na drugih mestaj proti pušpekom i proti katoličanski duhovščini, šteri so davali samo našim sovražnikom v roke moč za gonjo proti našoj državi.

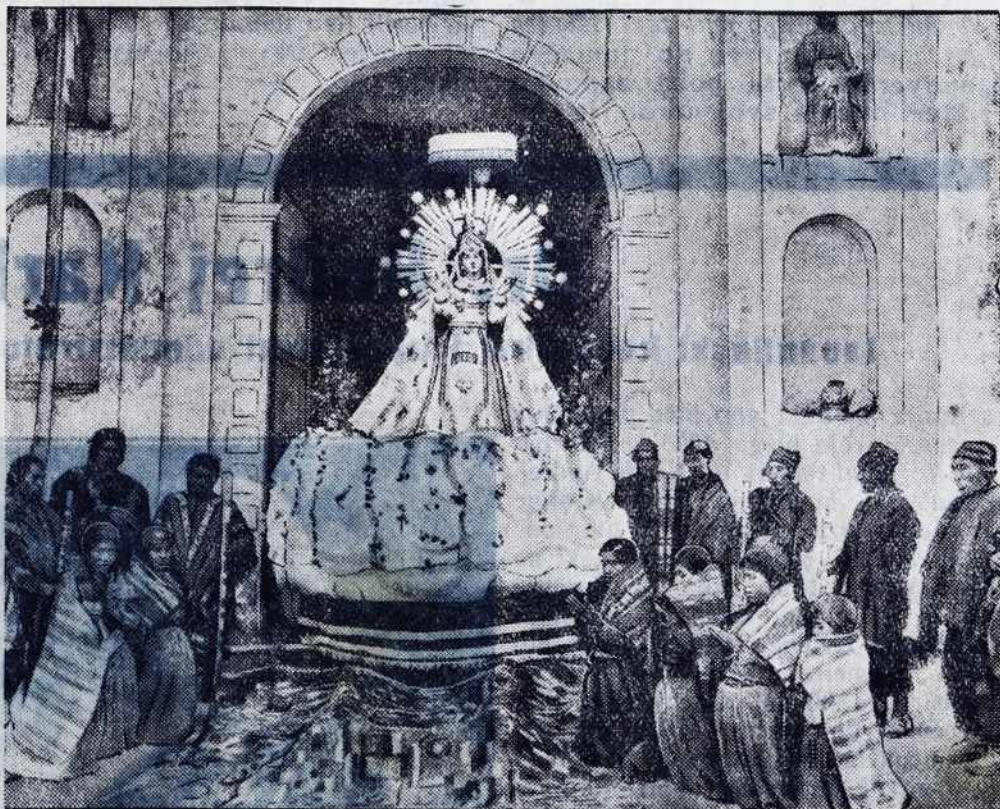
**Proračun dravske banovine** v višini 120 milijonov dinarov je potrdilo finančno ministerstvo i je stopo v veljavo s 1. aprilom.

**Katoličanska fronta v republi-**

**kanskoj Španiji.** Španski katoličani so ustanovili v marcu svojo politično zvezo, k šteroj je včasih po ustanovitvi pristopilo nad 800.000 zavednih Špancov. Tak stopa nova stranka včasih po svojem rojstvu v red najmočnejših političnih strank. Fundamentalne smerice nove stranke so oprte na trej stebrih: *borba za načela krščanske kulture, dozdevne spremembe zdajšnje vlade i reforma političnoga dela v krščanskem duhi.* Voditelje so tudi izdali gospodarski i socialni program, ki bo skušao ugoditi socialnim zahtevam sodobne družbe. Nova stranka se šče udeještvoovati v vseh bodočih političnih bojaj i je ne izključeno, da bode že pri prvih volitvaj dosegla jako lepo mesto na političnom poli.

**Napetost med Londonom i Moskvjo.** Ruski bolševiki so zaprli par angleških inženirov, zavolo rovarjenja proti bolševiški vladi. Anglija je delala na to, naj se štiri vodilne inženire angleške narodnosti zpusti, bolševiki so pa njeno zahtevo zavrnil i Angleže potolažili, da naj čakajo na sodbo sovjetskoga sodišča. Med sebojne prilike med obema državama so se jako poostrile, celo se pričakuje, da se bodo prekinili vsi stiki Anglije z Rusijov.

**Ukrajinci se upirajo.** Iz Moskve poročajo, da so prišle oblasti v Har-



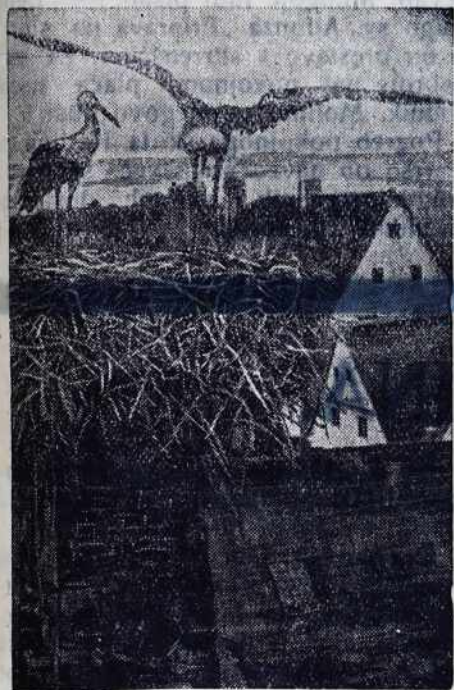
kovi na sled velki ukrajinski revolucionarni organizaciji, ki si je stavila za nalogo, da izžene iz Ukrajine vse Stalinove (Stalin je ruski diktator) agente i proglaši Ukrajino za samostojno i neodvisno državo. Voditelji toga gibanja so bili obsojeni na smrt i včasih streleni. — Pričakuje se, da se bodo nemiri množili ešče naprej.

**Valovi Hitlera derejo dale.** — **Lüteranstvo naj bi postalo državna vera nove Nemčije.** „Prager Presse“ piše iz Berlina, da postaja pokret evangelsko-lüteranskih cerkvij, da bi se lüteranstvo proglašilo za državno cerkev nemške države, zmirom bole živ. Tak se je na velkom državnem kongresi „nemških krščenikov“, ki se je vršio v Berlini, prečtela sledeča resolucija:

Bog šče, da se borimo za svoje nemštvo. Bojna služba ne pomeni v nikštem slučajih nasilsva nad krščanskov vestjov, liki pokorščino napram Bogi. Vsakši vernik ima pravico, ki razširja moč teme, s pomočjov revolucije vničiti. Isto pravico ima tudi nad cerkvijov, ki ne priznava brez pogojno zdajšnjega narodnoga podviga.

Cerkev mora biti v oče Nemcov skü-pina vernikov, ki so pripravleni boriti se za ustanovitev krščanske Nemčije. Cio vseh nemških krščenikov pa je, proglašitev lüteranstva za državno cerkev i za državno vero nemške države. Država Adolfa Hitlera naravnoč kriči za takšo cerkev. I naša cerkev mora ta klic poslušati i njemi slediti.

**Novo preganjanje v Mehiki.** — **Dühovnike morijo i bijejo.** V zadnjem časi so palik začnoli v Mehiki z vsov silov preganjati katoličanske dühovnike. Palik je bilo zapreth i bitih dosta dühovnikov. Gda je imeo oče Martin Lamera blagoslov v cerkvi v mesti Irapanto je nenadoma vdreo v cerkev komunist, ki je zabodeo dühovnika i ga vmoro. Množica je navalila na zločinca, ki se zove Luis Garcia i ga tak zbila, da je na drugi den mro. Tudi dosta druge dühovščine so zaprli i tudi dosta redovnic. Nekšega dühovnika je 16 policistov tak zbil, da je ne dugo nato od bolečin mro. — Mehika zmerom bole ide v komunistične valove, štiri pa bodo za njo pogübonosni.



Strk nam prinaša — pomlad.

## Pastirska poslanica avstrijskega kardinala.

**Ka pravi avstrijski, kardinal i bečki nadpüšpek dr. Innitzer o narodnosti.** „Nove sile, ki bodo gradile srečnejšo bodočnost, se porodijo iz narodne zavesti: v krvi i v domačiji so stüdenci življenja i zdrave prenovitve. Domovina i narod je vse. Ali nasprotuje tomi Cerkev s svojim navukom? Cerkev je vendar medna-

rodna sila, kak naj zato najde pravo razumevanje za posamične narodnosti? Vničüjoče bi vplivalo na bodoči bouši razvoj naroda, če bi postanoli te misli. Cerkev zna dobro, kelke neprecenlive vrednosti so v krvi i v običajaj, v ednotnom jeziki i v veri, v ednotnoj jezeroletnoj zgodovini, iz štere se je narodila zavest ob-

čestva i sküpnosti v veselji i žalosti, v potreba i v smrti. Domačija i narodnost sta velka studenca narodne sile. *Da pa postane navdüšenje za narod i domačijo nekaj resnično velkoga i svetoga, da ta sveta i lepa zavest ne zalde na napačno pot, bodi ta ljubezzen zvezana i prešinjena s krščanskov mislijov. Ljubezzen do lastivnoga*

naroda ne sme biti omejena, polek te lübezni moramo poznati tudi lübezen do človeka. Lübezen do domačije zapoveduje štrta boža zapoved i šteri odavle svoj narod, je iz-

dajalec človeštva. Najmočnejše so se borili tisti narodi, ki so bili zvesti sinovje Cerkve i vere svojih prednikov.“

Vesele vüzemske svetke želita svojim odjemalcem Peter Osterc i Pavel Kreslin, oba trgovca v Beltincaj.

## Dr. Andrej Karlin,

lavantinski knezoškof i apoštolski administrator Slovenske Krajine.

Aprila 5 ob 11 vöri pred polnočjov je zročo svojo blago düšo, dober pastir, Večnomi Pastiri, dr. Karlin Andrej, lavantinski knezoškof Slov. Krajine ap. administrator. Rojen je bio pokojni zvišeni pastir v Staroj Loki na Kranjskom l. 1857. nov. 15. Živo je tak 75 let v plodonosnom, bogatom düševnom življenji. Njegov oča je bio kmet z osmerov decov, on je bio najmlajši. L. 1880. jul. 27. je bio posvečen za dühovnika l. 1910. dec. 21. pa imenüvani za püšpeka v Trst. Tak je pokojnik dühovniško slüžbo opravla 53 let, samo püšpekova 23 let, kanonik 32 let, profesor za verski navuk 8 let, ravniteo dijaškoga zavoda Alojzevišča v Ljubljani 5 let i ravno teliko urednik „Cerkvenoga Glasbenika“. Za lavatinskoga knezoškofa je imenovani l. 1923. jan. 6. Malo na to je postao naš apoštolski administrator.

Te kratek popis njegovih slüžb pove vse. Trdo delo je opravla v Gospodovih gorica. Z Trsta je zavolo političnih preganjanj mogeo pobegnöti, gde Slovincov neso Talijani trpeli i



se je preselo v Št. Vid, gde je vodo kak ravniteo te imeniten srednješolski zavod.

Kak našega ap. administratora je vodila sama lübezen. O z kak velikov gorečnostjov je opravla prvič ferno pri nas, kak ga je zlübo narod i on njega, kak pazlivo so poslüşali lüdje prvoga püšpeka, ki je slovenski predgao. Pokojni se ne moglo prehlaliti z gorečnostjov našega naroda i ga je za toga volo javno hvalo. Povdarjao je tudi, da je njegova slavna pot po Slov. Krajini sad čast. božega sluge Antona Martina Slomška, šteroga prsni križec je sebov noso. Da bi te veren boži sluga zadobo čast oltara i da bi katoličansko življenje cvelo povsod, si je pokojni nad vse prizadevao. Mnogoje tudi pisao. — Lepo knigo sv. Alfonza „Priprava na smrt“ je on prestavo v slovenščino. Za vse dobrote naj pokojnomi plača večni Sodnik. Molimo za njegovo düšo!

Pogreb pokojnoga škofa Karlina se je vršo ob navzočnosti več škofov i drugih cerkvenih i svetnih dostojanstvenikov 10. aprila.

## SLOVENSKA KRAJINA.

**Toplo se zahvalüjem** vsem plemenitim naročnikom doma i v inozemstvi, ki nesamo, redno plačajo svojo naročnino, nego ešče više nje plačajo. Po izjavi sv. Oče, Kristušovoga namestnika dnesden podpiranje krščanskoga tiska med dobrimi deli v prvovrsti stoji. Ta izjava sv. Oče, naj bo moja zahvala. — Klekl Jožef, izdajateo Novin.

**Obračun pri „Domi sv. Frančiška“.** Pred dvema tjednoma so se sklenoli računi lanskoga nabiranja, štere je podpisao odbor i dva preglednika računov v Črensovcih. Leta 1932. se je nabralo 42.718 Din 60 par. Izdalo se 20.300 Din 60 par. Dozdaj je nabranoga 204.410 Din 13 par. Lani je küpleno staro Martinišče v Söboti. — Za sirote na hrano i obleč je pa posebi izdanoga 3.396 Din 50 par. — Vsem darovnikom, nabiratelom se naj-

toplej zahvalüjemo. Bog povrni vsem z milostjov. — Odbor.

**Žizki.** Naša občina si je dala lepo urediti pokopališče, štero je dala povekšati i z novim živim plotom zagraditi. — Trije črensovski dečki so v našoj občini napadnoli dečke iz V. Polane pa je z drogom i motikov namlatili. Prišli so oblasti v roke i do račun davali od nočne tepešije i bitja. — Odkrili so se tudi krivci, ki so kradnoli pri Žalig Ivani, kak smo svoj čas poročali. — Znova so pa odnesli neznani tolvaji vso meso glühomi Horvat Matjaši Lukačovomi skoz okno.

**Trnje.** Pri Hozjan Marki so neznani tolvaji odnesli vso gornjo i spodnjo obleko pa ešče vložno knjižico od črensovke posojilnice. Sumi se na cigane, ki so dugši čas šatorili v občini.

**Na olepšanje črensovskoga pokopališča** je darüvao Špilak Ivan v Cikagi en dolar. Bog plačaj!

**Črensovci.** Občine naše fare so si premislile. Brez vsakše prošnje so se same odločile, da farno delo opravijo. Štokoli njim je te tanač dao, je bio moder i dobrohoten človek. Občine so pa že tudi začele z delom i to z dobrim i poštenim delom. Tak je prav. — Hranilnica i posojilnica z agrarnogospodarskov zadrugov je poklonila cerkvi več jezer komadov mladoga gabrovja i jaličovja, da se napravi lepi plot okoli pokopališča. — Začela se je akcija za dühovne vaje dečkov i deklin s cele fare. Gda se prijavi zadostno število mladine, se določi čas za dühovne vaje.

**Sv. Red diakonata** sta sprejela 1. aprila v Maribori našiva bogoslovca č. g. Halas Daniel i Varga Jožef. To

posvečenje da oblast posvečenomi, ka sme krstiti, predgati i prečiščavati. Dobro Srce Jezušovo naj jiva pripravi do mašništva, prosimo vsi goreče.

**Črensovská fara razpisana.** Črensovská fara je razpisana. Prošnje se morajo do konca toga meseca vložiti

**Delavci za Francijo** se v vekšem številu jemlejo, kak so se dozdej jemali. Tudi moške je začela jemati borza dela v Soboti.

**Agrarna in gospodarska zadruga v Črensovcih** naznanja svojim kotrigam, da za Vüzem ima govedino, teletino, svinjetino, povojeno šunko i rebra. Vse je 2 Din falej pri kili kak v mesnicaj. Če se vekša količina naroči v drugi kraj, se odpravi naročeno meso ta za isto ceno.

**D. Lendava.** Na ordinariati v Maribori se je zahtevalo, da se v Léndavi odpravi vogrška boža služba. Ka odgovorijo na zahtevo prevzvišeni g. knezoškof, bomo svoj čas objavili.

**Požig i izsiljevanje.** Mariborsko sodišče je sodilo 30 marca tale slučaj: 42 letni delavec Mihael Lange je žežgao 8. nov. lanskoga leta na dvorišči g. plevanoša v Soboti kup slame. Gasilci so s težavov rešili blizi goreče slame stoječa poslopjã. Isti M. Lange je letos meseca januara pisao okrožnomi zdravniku dr. Vučaku pismo, v šterom je zahtevalo od zdravnika, naj njemi včas položi 1000 Din, ovak bi njemi požgao hižo i drugo poslopje. Lange je vsa dejanja tajio, a pod težov dokazov je bio obsojeni na triletno ječo.

**Roparje so vmorili** Kozlar Štefana v Čikagi. Kozlar se je v 17. leti odselo v Čikago, tu z svojov pridnostjov prišo tak daleč, da je meo lastno mesnico. V toj so ga roparje v hrbet strelili. Sprevodila ga je velika vnožina na pokopališče. Srce Jezušovo bodi njemi smileno!

**Promocija.** Na medicinskoj fakulteti v Budapešti je z odličnim uspehom zvršo svoje študije Škilec Ahacij i je bio promoviran na čast doktora vsega zdravilstva. Dr. Škilec Ahacij je sin zdravnika-operatera, primarija bolnice v pok. v Soboti, dr. Škrilec Mihala. Mladi g. zdravnik je gotovo eden izmed najmlajših doktorov naše kraljevine. Rodio se je v Soboti leta 1908. dec. 14. Star je tak komaj 24 let. Iskreno čestitamo!

**Siromaškim delavcom na znanje.** Dosta siromaških delavcov hodi k borzi dela v Soboto i tam čaka duge, duge vöre, dokeč na vrsto pride. Mnogi zmed njih je lačen, žejen, sredstev pa nema, da bi šo v krčmo i se okrepo. „Dom sv. Frančiška“ v Soboti, Križeva 4., da tem siromaškim delavcom toplo hrano k obedu za mali dar, ki ga poklonijo Domi za siromake. Tanjer tople župe ali tanjer prikühe. (zelje, repa, krumpiš) i falat krüha. Pač prosta hrana pri šteroj se ne ra-



Na sliki vidimo angleško letalo, s šterim so skušali Angleži mesca decembra lanskoga leta preleteti Himalajsko gorovje z največšim vrhom na sveti z Mont Everestom, ki je visiki 8884 m, to je skoro 9 km.

čuna nikši dobiček, vse se dela brezplačno, isamo izdatki se morajo pokriti. Za dva dinara vsakoga nahrani Dom, ki se najkvesj do 10. vüre prijavi v Domi. Če bi pa Dom dobo podporo od oblasti, vse brezposelne i siromake nahrani brezplačno.

**Črensovci.** Naša občina je dala lepo število težakov cerkvi na razpolago, ki so posadili jaličovje okoli pokopališča i plot vre vzeli. — Po dobroti posojilnice je cerkev mogla tudi 25 novih, lepih cipres posaditi na pokopališče i je olepšati. — Z dobre vole so se javile dobre duše, ki so pomagale pri tom deli brezplačno. Bog povrni vsem, ki so poskrbeli za olepšanje bože njive, kje naši dragi počivajo i kje bomo tudi mi. — Mlaka, ki jo je poklonila občina z cerkvijov Domi sv. Frančiška za siromake, je po dobroti siromakolübečih düš v širini 10 metrov zavožena. Bog plačaj vsem, za brezplačno delo.

**Ne verte lažlivcom.** Tu pa tam raznašajo gotovi ljudje glase, da prej zgübi zemlo, šteri je ne küpi. Tak znate, zakaj se ti glasi raznašajo, to je že stara reč. Zato, ka bi rad prišo prle do penez komi se ide za nje. — Ki takše guče guči, laže. Nišče ne zgübi zemle zato, ka je ne küpi. Zdaj je predloženih par novih §§ k agrarnomi zakoni, šteri predpišejo, da de se agrarna zemla 30 let odplačüvala i ne 20 i ka se bo državi ne pa veleposestnikom. Gda se te spremembe v parlamentu sprejmejo, je v Novinaj razložimo. Tečas pa li mirno spite zavolo agrarne zemle.

**Novi smrten greh.** Nekak je pisao g. Klekl Jožef v Črensovce, da so dužni se prositi na črensovsko faro. Če se prej nedo prosili, včinijo smrten greh. G. Klekl so se lüšno zasmejali tomi pismi i pravili ka pač te smrten greh popunoma preišleno, ešče z veseljom včinijo.

## Dečki i dekle, lepa prilika se vam obeta!

Zagvišno radi čtete dobre knige. Le teško je do njih priti. Edini izhod v tom hüdom časi je, da si naročite mohorske knige, ki so izredno poceni. Tudi rok za plačilo se je podukšao do konca maja. Pomislite: šest knjig samo za 20.— Din. Izobraziti se moramo vsi. Tu smo vsi edini. Liki kak? Prosvetnih družtev nega, zato tem bole ségajte po mohorskih knjigaj. Postanite naročniki Mohorjeve družbe. Na té način pridete do dobrih krščanskih pa nadvse hasnovitih knjig. S tem pokazite, da imate smisel za dobro čtenjé i da smo mi v Slov. krajini ne najzadnji.

Knige v prišestnom leti so sledeče: kalendar (dosta bo pisano od davkov, kak se trbe pritožiti, če se navržejo previsiki davki itd.), dve pretreslivivi povesti: Izobčenci i Mutasti greh. Jako podučnivi knigi z vnogimi slikami sta: Jetika i Naše morje. Jetika je med lüdstvom jako razširjeni beteg, zavoloto ga moramo znati, kak se je naj o-

čuvamo ali vračimo. Nadaljuje se tudi Življenje svetnikov.

Da so knige resan dobre, nam sve-doči priporočanje obeh naših sloven-skih pišpekov. Preveč brezverskoga i protiverskoga tiska je med nami. Vō z njimi z naših hiš! V krščan-skoj hiši mora biti krščanska kniga. Če gda, se moramo katoličani zdaj združiti v edno močno četo proti vse-mi, ka je proti veri. Zato, dečki i de-ke, zgučite si i zberite med sebov 20 Din pa je odnesite domačemi g. žup-niki ali kaplani, da vam naročijo kni-

ge. — Kem več nas bo, tem bouše za nas!

## Po domovini.

**Hrvati bodo romali v Sveto de-želo.** Zagrebški nadpišpek dr. Anton Bauer je izdao vüzemski pastirski list, v šterom med drugim naznanja, da bodo letos Hrvatje po želi sv. očo poromali v sveto deželo, da na te na-čin hrvatski narod proslavi 1900-let-

nico Kristušovega trpljenja, smrti i vstajenja.

**Grozna smrt 60letnoga starčka.** Nekši 60letni kmet je prignao na ži-vinsko senje v Zagreb dva bika. Bika je vodo za noge privezana z lancom. Lanc pa je prikapčo za svojo desno roko. Bika sta se pa prestrašila i zač-nola bežati s sebov sta potegnala tudi starčka, ki je v diri ne mogeo od-vezati lanca na roki. Gda so drugi ljudje vstavili bika je že bio starček mrtev.

## Sestanek dužnikov črensovske posojilnice.

Vodstvo Hranilnice in posojilnice v Črensovcih je pozvalo svoje dužnike na sestanek v Naš dom 2. apr. Prišlo jih je okoli tristo. Namen sestanka je bio, da se dužnikom razloži penezna stiska, te zroki, predvsem pa olejšave pri odplačili duga potom amortizacije.

Predsednik posojilnice je najprle na ta pitanje dao odgovor: *Kak je nastalo pomankanje penez? Ali je penez zdaj manje? Gde je penez?*

Povedao je sledeće misli: Lübezen do bližnjega je vmrla igda ta vmerje, te zraste ž njenoga groba sebičnost. Sebičnost pa, naj te že živi v posa-meznom človeki ali pa družbi, išče samo sebe, samo svoj hasek, nikdar svojega bližnjega. V tistoj Ameriki, štera je leta dugo pošilala morilno o-rožje na bojišča i pri tom milijarde zaslüžila, se je prvič razvila tista se-bičnost, štera je obrodila pomanjka-nje. Ar Europa po boji zavolo siro-maštva ne mogla kúpüvati amerikan-skih izdelkov, fabrikanti pa z malimi dobički neso šteli biti zadovolni, so se fabrike začele zapirati. Delavec je prišo lačen i goli na cesto. Kúpüvati nesi je mogeo ne hrane, ne obleke, i ar je na milijone zraseo te šereg, milijoni neso si mogli kúpüvati prej-šnega živeža i prvejše obleke. Tak je spadnola cena z edne strani, z druge strani pa trgovina, ar so ne mele od-jemalcov, so se zapirale. Penez ame-rikan-skih bank se je zdigavao od vla-gatelov, da bi mogli živeti. Banke so zahtevale svoje posojene peneze nazaj iz Europe. Veriga za verigov se je vezala i na vsako je bilo samo to za-pisano: peneze dajte banke, posojilnice so se spraznile a ne zavolo lačnih i nagih, nego ar so peneze začeli zdi-gavati vsi i je inam nositi, ki neso meli zato nikše potrebe i nikšega zro-ka. Če bi meli gorečo lübezen do bližnjega, bi nehali penez v posojil-nicah na varnom. Milijoni so trpeli glad na Kitajskom zavolo povodni, zmrvavali goli i nagi, v Ameriki so pa pšenico v morje metali, da je prej dosta, naj njej podignejo cenó. Isto so napravili v Jüžnoj Ameriki z kavov. Neso dali lačnim siromakom, nego

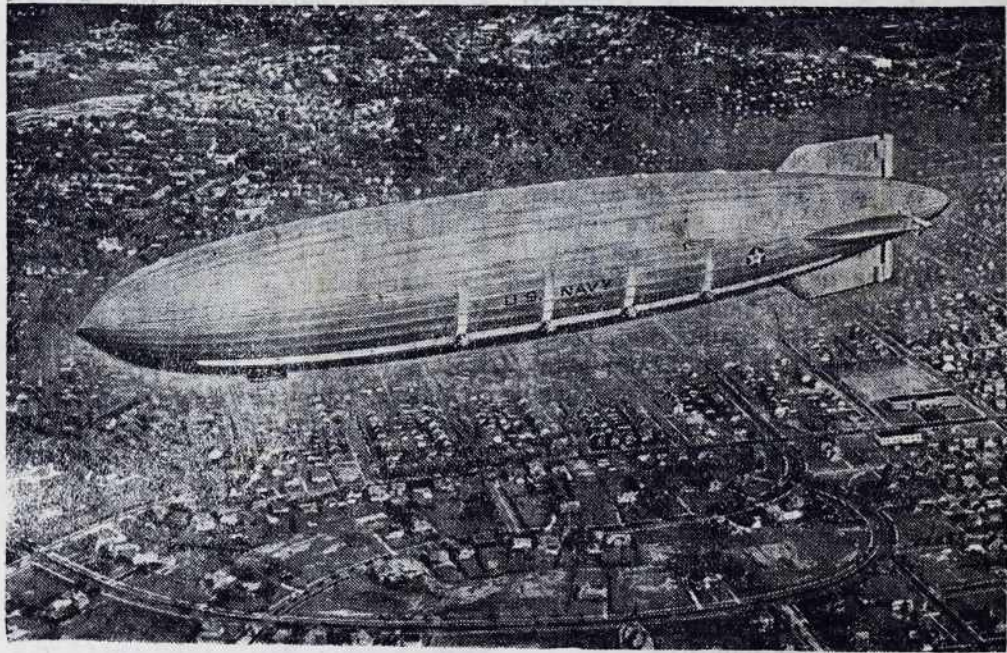
železnice so ž njov kürili ali jo ta zmetali. Tak so delali, ar neso meli lübezni do bližnjega. Idokeč se ta lü-bezen ne povrne nazaj včloveča srca, nede pomagano. V stroji človečanstva je vse najlepše vrejeno, a če njemi fali samo eden klin, ne more se pravilno obračati. Lübezen do bližnjega je ta klin.

Gde pa te je zdaj penez? Ga voda požrla? Ne. Ga ogenj vničo? Ne. So ga roparje odnesli? Ne. Ga erja po-jela? Ne. Penez je teliko kak ga je prle, ne je prejšo. Gde pa te je? Skrili so ga tisti, ki ne lübiju bliž-njega. Raj plačüjejo oni interes od

vrne nazaj v človeča srca, te do kase pali dobivale peneze, ti do se obračali v njih i ludem de v potrebočaj po-magano. Zato zovejo sv. Oča celi svet k pokori, a te nema lübezni. I naj ga genejo, se vüpajo odkrito po-vedati, do od Noetovoga časa, od ob-činskoga potopa ne bilo takše stiske na sveti, kak je dnesden.

Drügo pitanje, šteto je predsednik posojilnice dužnikom razložo, se je glasilo: *Kak smo se zadužili? Kak nam pomaga naša država?*

Največ lüdi se je zadužilo po po-trebi. Istina, včasi se je već trošilo, kak bi se smelo, bole oblačilo, već



Ponesrečeni zrakoplov „Acron“, ki je bio dozđaj najveći zrakoplov sveta. Pretkratim pa ga je vihar vrgeo v morje.

njega, da se njim čuva, kak bi njim noso interes, če bi ga vložili v zidavo i drugo podjetje, pri šterom bi si si-romaški delavec kaj zaslüžo. Milijoni nemajo stana, ki pa majo milijone, raj te skrivajo, gda bi zidali. Keliko železnic, cest, mostov bi bilo potreb-nih, a ne posodijo tisti peneze za ta dela, ki je majo. Vse to pa zatō, ar nemajo lübezni. Gda se lübezen po-

pilo, kak so sredstva dopüščala. Bole so se vteguvali ništérni, kak njim je odevka segala. A teh dužnikov je ma-lo. Največ lüdi se je zadužilo po po-trebi: zavolo nesreč, povanja hrambe, izplačila herbije ali kúpil za živež po-trebne zemle itd. Vsa ta zaduženost je poštena zaduženost proti nepošte-noj, gda što po prepovedanoj špeku-laciji ali nepotrebnom zapravljanji zajde

v duge. Ar je našega kmečkoga človeka dug pošten dug, njemu je država skočila na pomoč. Na kmetove duge je razglasila moratorij, to je, da se njemu ne more imanje odati zavolo dugov. Te moratorij trpi, dokeč ne pride zakon od razdužitve kmeta tomi na pomoč ali dokeč se gospodarske prilike ovak ne poboljšajo.

Ne smejo pa pozabiti dužniki, da se za interese vsi lahko terjajo i tožijo, tu jih zakon ne zagovarja i tudi ne more, ar vlagateo za svojo dobroto, da njemu je posodo, more bar interes njegov dobiti i kase svoje troške ž njimi pokriti. Vsak pameten dužnik mora priznati, da penz, ki ga je dobo na posojilo, ne je posojilnicin, nego vlagatelov. Posojilnica je samo žleb, po šterom priplava od vlagatela penz i odplava za dužnika. Brat je brati posodo penze potom posojilnice, kmet kmeti. Vnogi vlagateo si je s teškimi trudi spravo penze, štere je zavüpao potom posojilnice dužniki i je potrebüje krvavo. Posojilnica se je zato dužna pobrigati, da tudi vlagateo pride do pomoči za svojo dobroto i zato nieden pameten dužnik ne bo zamero, če posojilnica dužnike po zakoni terja, da plačajo obresti i duge keliko pač morejo.

Zadnje pitanje, na štero je predsednik dao odgovor, se je glasilo: *Kak se bo pomagalo dužnikom po amortizaciji, da ležej plačajo svoj dög i ga menje plačajo!*

V Soboti na sestanki posojilnic se je naša posojilnica z celim srcem zavzela za znižanje obresti, da se pomaga dužnikom. Njeno prizadevanje je najlepši sad rodilo. Vnogo posojilnic se je odzvalo zahtevi i v zdanoj meri znižalo obresti. Iz lübezni se je zavzemala naša posojilnica za siromaške dužnike. Taista lübezen jo sili, da se zavzema ešče naprej za vas. Ne samo, ka smo vam znižali obresti i stem *letno ravno stojezero dinarov duga zbrisali* nego ščemo vas počakati skoz deset let na odplačilo duga i ves vaš dug spremenimo v amortizacijski dug, da dvakrat na leto plačati obresti pa en deo šume i te na deset let nemate nikšega duga. Ne prosimo za to nikšega plačila, vse brezplačno opravimo, niti vknjžiti neščemo teh dugov, samo več porokov se mora podpisati, najbolje člani iz edne občine i drügi.

Po tom posojili se vnogo prihrani v 10 letaj. Ki je dužen 50.000 Din, prihrani 17.640 Din; ki 25.000 Din 8.820 Din, ki je 10.000 Din dužen, prihrani v 10 letaj 3.528 Din ki je pa 1000 Din dužen, te pa 352 Din 80 par plača menje v 10 letaj, kak bi plačao če bi odplačüvao dug i interes kak dozday.

*Plačati se mora točno vsako poltetje na je jan. 1. i jula 1. ovak bi kasa gorplačala.*

Od 50.000 Din duga se vsako poltetje mora plačati 3.618 Din.

Od 25.000 Din duga 1.809 Din.

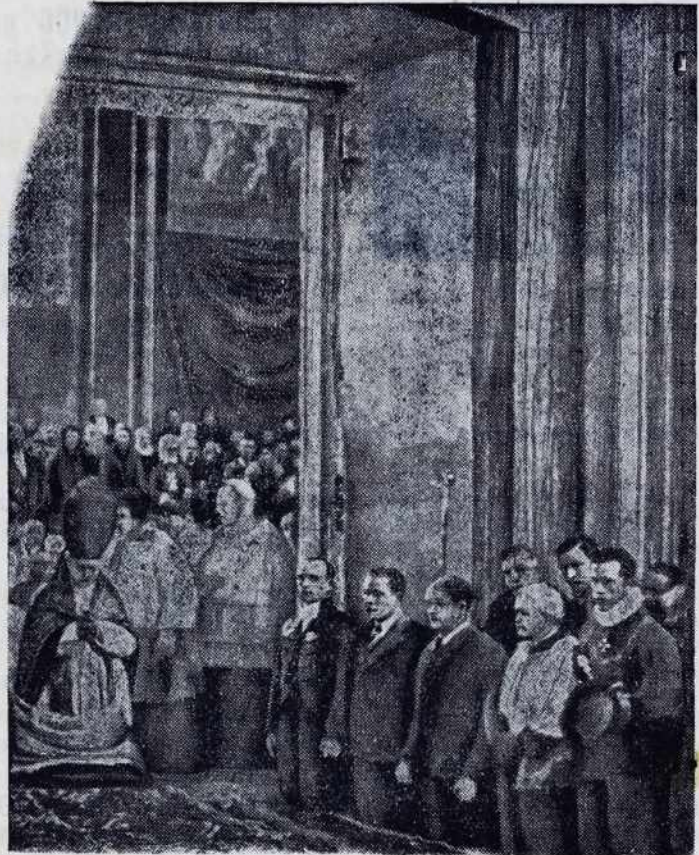
Od 10.000 Din duga 723 Din 60 p.

Od 5000 Din duga 361 Din 80 p.

Od 1000 Din duga 72 Din 36 p.

Na te način odplačüvanja se za deset let plača ves dug z interesom vred i dužnikom našim pri pet milijonov Din dugi se *odpüsti blüzi dva milijona dinarov. Ki plača januaru 1. obe ratü, dobi pri obrestih 1/2 % popüsta.* To napravi naša lübezen do vas. Dostakrat se čüje z vüst sovražnikov maloga človeka i njenih posojilnic: posojilnice slabo stojijo. Kak grda laž. Posojilnice neso banke. Pri bankaj jamčijo, ali dobro stojijo z par sto di-

nari, pri kmečkih posojilnicaj pa z celov vrednostjov vsi člani, vsi dužnicje, vsi porocje. Pri nas na priliko 1500 kmetov stoji dobro z celov vrednostjov za vloge. To teliko pomeni, da je vrednost nepreračunljivo vekša, štera dobro stoji, kak je vrednost vlog. Zato naše kmečke kase ne morejo prepadnoti. Pa če što guči, da te kase slabo stojijo, tisti ošpota naš pošten kmečki narod. Ar ka so kase? Naš kmečki narod so kase kmečke, njegov trüd, njegovo vüpanje, njegova lepša bodočnost. Toga kmečkoga naroda naj nišče ne ošpostava. Z lübezni smo vam to povedali, ite i povejte to tudi drüгим. Vse vas naj Bog žive.



Sv. oča Pius XI. pri otvoritvi sv. vrat v baziliki sv. Petra v Rimi. S tem dejanjom je sv. oča začno sv. leto ob 1900 letnici Kristušove smrti.

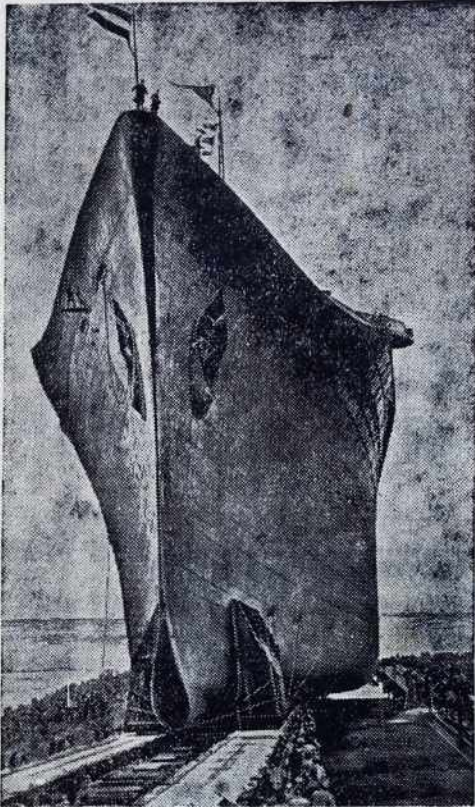
## Ogledalo časa.

### Veličina katoličanske cerkve.

Na celom sveti je 374 milijonov i 100.000 katoličanov. Od tej je nad 220 milijonov v Evropi, nad 135 milijonov v Severnoj, Srednoj i Južnoj Ameriki, skoro 17 milijonov v Aziji i okoli 3 milijone v Avstraliji i Oceaniji. Katoličanska cerkev stalno napredtje, posebno v misijonskih pokrajinaj. Notranja obnova europskoga katoličanstva se vrši s podvojenov silov potom katoliške akcije po celom sveti. V različnih katoličanskih zvezaj, verskih i svetnih je nad 80 milijonov članov. Katoličani izdajajo

na stotine časopisov-dnevnikov, samo v Nemčiji jih je do 450, katoličanskih časopisov-tjednikov i mesečnikov je nad 10.000. Iz toga vidimo, da je katoličanstvo najčastnejša organizirana dühovna sila človečanstva, podpirana z zavestjov svojih vernih sinov i hčeri i prešinjena z nadnaravnov milostjov svojega božega ustanovitela Jezuš Kristuš.

**Moskovski zvonovje.** Zvonovje moskovskih cerkvij je bolševiška vlada odala Franciji, štera je te zvone porabila za drüge namene. Mogoče se bude gdaj zgodilo, da bodo isti zvonovje prelitü v štüke, metali smrt na bolševiške armade.



Nemška bojna ladja štera e bila pred kratkim spuščena v morje.

## Vstajenje Gospodovo.

*Na spomin 1900 letnice svoje križne smrti, Gospod Jezuš, po svojih svetih ranaj reši grešni svet!*

Evangelij sv. Marka vu XVI. tali-

Vu onom vremeni: Maria Magdalena i Marija Jakobova iz Salome, so kúpile začimbo; da bi pridoče namazale Jezušu. I jako rano prvi den sobote pridejo k grobi; gda je že izišlo sunce. I zgovarale so si med seboj: što nam odvala kamen od dver groba? I nazaj gledajoče vidile so mladenča sedečega z desne strani, oblečenoga vu belom gvanti, i strašile so se. Šteri njim veli: ne bojte se: Jezušu iščete Nazarenskoga, razpetoga: gori je stano, ne je eti; ovo je mesto, gde so položili njega. Nego idte, povete vučnikom njegovim i Petri; ka pred vami ide v Galilejo: tam te ga videli kak je povedao.

Ženske, ki so Jezušu i Njegovim skrbele za telovne potrebščine.

V soboto, gda je sunce zajšlo, so kúpile dišave, da bi mrtveca — takša je bila navada — mazile i se poslovile, šče ednok molile i nato šle v Galilejo, domov.

V nedelo zajtra.

Jeruzalem ešče spi.

Ženske se paščijo proti vzhodi, rdeča zarja sunca se blešči kak dragi kamen rubin.

Pri grobi so, sunce ie vzšlo.

Potres je bio.

Obraz angelov — kak blisk, obleč kak sneg, glas:

Križani je vstano!

\*

Pesem zvonov, ljudi, priroda.

Gda te trpeči šli v procesiji za rdečimi prapori Cerkve, znajte:

Gospod je vstano, mi bomo vstali!

## Pošta.

**Kozar Jožef, St. Amandin, Francija.** Oboje peneze sprejeli, Bog plačaj za nadplačilo. — **Vogrinič Jožef, Romoit, Francija.** Pozdravlja i vesele svetke žele duhovščini, naročnikom, predvsem pa svojemi g. plebanoši pri sv. Jeleni. občni Pertoča, gasilcom i svojim domačim. — Bog plačaj. — Naročnino smo sprejeli. Pozdravljeni!

## Cepljeno trsje 10 000 naprodaj in sadno drevje, hruške, jablani.

Vrsta trsja: Pošcip, Beli Burgunder, Rulender, Bovierova Ranina, Žlahtnina, Velki Rizling, Muškatelec. Cena po dogovoru.

FRANC SERŠEN, trsničar v Veržeju pri Ljutomeru. 3-4

## BANKA BARUCH

15, Rue Lafayette  
PARIS

Telefon: Trinité 81-74  
81-75

Naslov brzojavkam: Jugobaruch  
Paris 22

Banka Jugoslovanskih izseljencev v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksenburgu

Odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu

Vrši vse bančne poslove najkulantneje  
Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksenburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune:

Belgija: No. 3064-64 Bruxelles

Francija: No. 1117-94 Paris

Holandija: No. 1458-65 Ned. Dienst

Luksenburg: No. 5967 Luxembourg

Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice. (6)

1-1

## K odaji je

v Dolnoj Lendavi na glavnoj vulici pod šte. 56 ležeče zidane i s črepom pokrite 15½ m duge i 7½ m šörke

## hiše

ves materijal: črep, cigeo, dveri, okna. Küpec je dužen hišo podreti i ves materijal dol voziti. Cigla je približno 45.000 falatov. — Küpci se naj zglašijo pri lastniki Milhofer Henriki v Dolnoj Lendavi.

## Otvoritev nove DROGERIJE

v hiši g. Hartnera v Murski Soboti

Naznanjam poštivanomi občinsvti da odprem novo drogerijo. Na zalogi je velika izbira vsega drogerijskega blaga in stvari, vse zdravilne specialne potrebščine za človeka in vsakovrstni pripomočki za higienijo tela, zobov itd. Velika zaloga vseh sredstev za domačo potrebo in živino, za konje, govejo živino, svinje in kokoši; tudi za kmetijstvo, sadjarstvo, vinogradništvo in kletarstvo. Vsa sredstva za pokončavanje škodljivcov. V kozmetiki bom imel v največji izbiri parfume, pudre, kreme, milo (sapune) in vsakovrstne druge potrebščine najboljših znamk po izredno nizkih cenah Velika zaloga fotomanufakturnih potrebščin, galanterijskega in gumijastega blaga, mineralne in zdravilne vode, medicalna vina, cognac, liker rum in razne esence, vsakovrstni čaji ter sto in sto drugih stvari, katerih dosedaj v Murski Soboti ne bilo za dobiti. To pri nas že jako potrebno trgovino sem ustanovil v interesu javnosti in se upam, da bom v vsaki zahtevi mogel točno zadovoljiti.

Mr. Ph. Andersch Josip  
Drogerija „PRI BELEM KRIŽU“  
Murska Sobotica.

## Posestvo 5 oralov z zidano hišo

se proda.

Vprašati Jože Pučko, Sv. Trojica v Slov. gor. 1-2

Pozor!

4-4

Pozor!

## SEMENA

vsakovrstna kakor: travno-deteljna-zelenjadna in cvetlična, posebno pa za peso, neprekosljive kakovosti in kaljivosti, Vam priporoča v nakup staroznana tvrdka

M. BERDAJS — Maribor

Ustanovljena 1869 Tel. št. 23-51 Ustanovljena (Interurban) 1869



Budilka . . Din 55-

Žepna ura

nikel . . Din 75-

Zapestna ura Din 95-

**Garantirano!**

Kupujem staro zlatnino in srebrnino po najvišjih dnevnih cenah 1-3

Ligeti Anton, urar, zlatar in optik M. Sobotica, Glavni trg (Bergerjeva hiša)

## Izjava.

Podpisan Matjašec Jožef, Lipa h. št. 105 izjavljam, da nisem plačnik za dolgove, ki jih je naredil ali bi jih v bodoče naredil moj sin Matija Lipa, 1933. aprila 1.

1-1

Matjašec Jožef.



# P O M O Č

## Pozdravljena, slovenska mati!

Šele v preteklem desetletju je začutila poštena evropska javnost bolest oskrunjenega materinstva in dala izraza svojemu brezskončnemu spoštovanju do mater z današnjim Marijinim praznikom, ko se v domovih, dvoranah in cerkvah bude spomni na matere.

Mislím, da ni nikoli klical čas s toliko silo vseh evropskih narodov, naj v času razkrajanja družin, teh prvotnih celic vsega življenja, posvete vso ljubezen onim ženam, ki so do osrčja spoznale veličino in poslanstvo materinstva. — Zakaj Evropi, razmehkuženi, izživeti in onemogli, bo zapel mrtvaški zvon, ako ne bo pravočasno zajezila sfrahotne povodnji brez-materinstva, ki prestopa bregove iz mest v dežele.

Sodobna žena iz mesta se zmerom bolj odmika svojemu poslanstvu; pretesno ji je med štirimi stenami, zatorej se odeva v svilena oblačila in stopa v javnost. Njeno družinsko ognjišče ugaša, toplota doma se ohlaja. Otrok svojih ne pozna in otroci ne poznajo nje. Ali pa je sploh dom prazen in ne sliši nikoli otroškega glasu. In take žene, ki so si v javnosti pridobile visoka mesta, veljajo za buditeljice in rešiteljice naroda. V svili in baržunu pojejo ob mizah z dragimi vini in slaščicami slavospeve narodu. To je vse njihovo delo, prazno in brez zvoka. Besede, besede, besede. Dejanj z žrtvami in odpovedmi pa ne poznajo. Saj niso dale narodu potomcev, notranje moči in zdravja. Suh les pač nima soka. Mesta, matice kulture, odpovedujejo. Le pod skromnejšimi mestnimi kroví so skrite matere, zato jih malokdo

pozna. Tudi po delavskih revirjih žive nepoznane junakinje materinstva ter po kmetskih selih. Tu je mati duhovnica svojih otrok, večna lučka, ki jo vsa hiša uporablja. Nikoli ji srce ne spi, na sleherni drhtljaj otrokov je pripravljena, da mu ponudi vse svoje bitje. Iz jutra v noč se giblje, snuje in tolaži. In še sredi noči vstaja in moli za moč naslednjega dne. Mati je prav za prav božji čudež. Njeno srce nima začetka in ne konca: Tu gori lučka, ko že povsod leži tema. Tu čaka odpuščanje, ko so te že vsi obsodili. Tu težijo žrtve, ki bi vsakogar porušile. Mati je nedognano bitje, ki ga bomo doumeli šele v večnosti. In vprav zaradi svojih malone čeznaturnih odpovedi je srečna. Ve, da je duhovnica vse hiše, da služi vsem, da je potrebna vsem. Njen dom je zmerom svetel, poln vonjev, sloge in ljubezni. Vse stene jo čutijo, sleherni kot je izžareva.

To je mati.

In ta mati ni dala domovini le teles svojih otrok, marveč predvsem dušo. Vzbudila je v otroku vse sile ljubezni in vere in ga s tem priklenila na grudo, iz katere je izšel. Slovenska kmetska mati je tako ohranila našo zemljo, jezik in vero.

*Vseh tisoč let, ko je slovenski narod tujcu roboval in zgubljal zemljo kos za kosom, ko je poplitveno meščanstvo klečeplazilo in sramotilo svoj materin jezik, je edino slovenska kmetska mati prelivala svoj jezik iz sebe v otroka, iz stoletja v stoletje ga je čuvala kot najdražjo svetinjo in ga ohranila do današnjih dni. Brez naših kmetskih mater, v katere zre danes mesto kot v manj-*

*vreden pojav, ne bi ostal od slovenskega naroda kamen na kamnu! In ta mati še danes pre-raja naš narod, še danes mu vliva svežine, narodnega ponosa in čiste besede.*

Zatorej izrekamo danes, na god naše skupne nebeške Matere, vsem slovenskim materam, ki žive v ljubečih odpovedih za svoje družine, globoko hvaležnost. Vemo, da smo prejeli od njih sladki slovenski jezik in božje nauke za na pot v življenje. In povrnili jim bomo s tem, da ne bomo nikoli odstopili niti za las od njihovih izročil, od slovenskega ponosa in božje vere, marveč bomo za ti dve svetinji živeli in umrli.

### Pesmi Augusta Pavla.

Že zato, ker je August Pavel objavljaval nekdanje slovenske pesmi v Novinah, smo se dolžni ustaviti od njegovem zadnjem pesniškem nastopu. Kljub spoznanju, da naši šolani ljudje gledajo z nemarnostjo na vrednote narodne in obče-človeške kulture, katerih ena je literatura, smo dolžni zaklicati: ali razumete, kaj pomeni, da je vstal končno iz naše zemlje pesnik? Slovenska krajina je kulturno še zelo slabotna, kar dokazuje tudi to, da nam še ni dala resničnih umetnostnih tvorcev. Kake globine vsebuje to: pesnik naše krajine — to moremo komaj slutiti, zakaj A. Pavel radi razmer ne oblikuje doživetij in videnj, ki bi mu jih vdihnili naša zemlja, ni mu dano opeti vseh njenih drgetov, barv — skratka: ni mu bilo dano, da bi šla njegova rodna zemlja skozi očiščujočo in vizionarno silo njegove slovenske besede, da bi nam v njej zasijalala kakor del našega življenja... V tem vidim pesnikovo življensko in umetniško tragiko! Naša krajina še sniva kakor pepelčica, da jo vzbudi Pesnik —

Kakor žalosten simbol, ki nas veže z minulostjo in ki nam pojasnjuje neizpoljnost gornjih misli, je jezik Pavlove zbirke: Vak völgy ólén igy zsolozsmázok — Tako pojem psalme v objemu slepe doline. Kljub vsemu je on le poet iz naše zemlje, saj ga je ona rodila in še več — on se je prvi globlje potopil v tajno življenje našega narečja že pred 25 leti.

To sicer vedo madžarski literarni kritiki, ne pa naše „razumništvo“. Priznava sam: „Globoko koreninim v zemlji!“ Kdor more razumeti, naj razume.

Krivično in spačeno življenje sodobnosti je našlo v teh psalmih svoje spomenike, ki jim je pesnik vžgal obsodbo svojega razboljenega srca in svoje ogorčene, človečanske duše, ki je že skoro izumrla v svetu... Vesoljni potop sovražstva, ki zagrinja človešto, kriki ljubezni in kruha lačnih milijonov ter končno grozotna, vendar mistično mirna srečanja pesnika samega s smrtjo — vse to odmeva iz psalmov, ki se pesniku izvijajo iz duše v tesnobi vsakdanjosti, kar je v naslovu simbolično izrazil.

Odlični madžarski esteti in kritiki so zapisali, da stoji Pavel „v prvi, najmodernejši vrsti naših katoliških poetov“, ustavili so se ob mojstrovini njegovega jezika.

Ne pozabimo, da je Pavel pesnik z naše zemlje!

Končno (ker to vprašanje si mnogi stavljajo, sicer v drugačni obliki): zakaj nimamo danes v Pavlu pesnika, o kakršem je bil govor zgoraj? Ne bo daleč od resnice to-le ugibanje: Kriva je miselnost tistih, ki se iz daljave zgledujejo ob njegovem pojavu in ob našem pisanju o njem; krivi so zastopniki te miselnosti, ki so odločevali — v smislu, ki smo ga Slovenci vajeni: da je kultura pri nas dekla in ne gospa!

## Širite „Pomoč“

Stanko Jug, cand phil:

### Slovenska zemlja.

Belokrajina se ponaša, četudi obsega le majhno ozemlje, z dvema mestoma in to s Črnomljem in Metliko. To nista posebno veliki mesti in imata, kakor vsa slovenska majhna podeželska mesta, zelo močan kmetijski značaj.

Črnomelj leži ob železnici, ki pelje iz Novega mesta preko Semiča, Črnomlja in Metlike dalje proti Karlovcu. Ob mestu teče, kakor smo že omenili, reka Labinja, ki se izliva v Kolpo. Kakor veliko slovenskih mest tako je tudi Črnomelj nastal ob vznožju gradu. Že v 12. st. je stal tu grad. Kmalu se je začelo okoli njega naseljevati vedno več ljudi, ki so si pod varnim zavetjem gradu postavili svoja bivališča. Tako je nastal najprej trg Črnomelj. V 15. st. pa je naselje dobilo mestne pravice. Prav v tem času se je Črnomelj večkrat dobro izkazal proti Turkom, ki so se prav v tem

## Konsumno združništvo.

Poleg denarnih zadrug so se na Slovenskem najbolj razvile konsumne zadruge, deloma v dalavskih krajih deloma na kmetih. Denarne zadruge so bile povsod predpogoj in steber konsumnega združništva, vendar moramo reči, da so v nekem oziru konsumne zadruge za prebivalstvo še večje važnosti kot denarne. Tudi konsumne zadruge so se razvile v boju proti oderuštvi in sicer proti blagovnemu oderuštvi. Prve in druge so se borile proti načelom gospodarskega liberalizma, ki je učil „vsak sam zase“ in so klicale vsemu človeštvu, da je njegova rešitev v skupnosti. Zahtevajo pa konsumne zadruge od svojih članov več požrtvovalnosti kot denarne in predpostavljajo bolj razvito združno zavest kot denarne. Zato jih je težje ustanoviti in tudi težje voditi, kjer pa se enkrat udomačijo, tudi vrše večjo nalogo pri vzgoji ljudstva kot denarne in so zato kot smo rekli za splošno združništvo celo važnejše od prvih.

### Ročdalski pionirji.

Že v prejšnjih odstavkih smo govorili, kako so razni mogočnjaki tudi pri nas na Slovenskem pred desetletji držali preprosto ljudstvo v svojih oderuških krempljih. Posojali so denar na nezaslišano visoke obresti. Niso pa bili samo te vrste izžemmovalci naroda. V nekem oziru so bili še hujši razni trgovci, ki so prodajali blago odvisnim ljudem po cenah, ki so se jih sami izmišljevali in tako bogateli na račun zaslužjenega ljudstva, ki si ni znalo pomagati. Vsak kraj na

stoletju skoro vsako leto, včasih celo po večkrat na leto, zaganjali na slovenska tla in tu plenili, morili in odganjali v sužnjost na tisoče mladih ljudi. Črnomelj, ki je ležal bliže meje, je mnogo trpel radi teh turških napadov. Že zgodaj, l. 1223, se je naselil v Črnomlju nemški viteški red, ki je tudi do najnovejše dobe upravljal črnomeljsko župnijo.

Prebivalci se pečajo, kar je najbolj značilno za podeželski značaj mesta, največ s poljedelstvom in sadjarstvom in ne, kakor bi morda kdo mislil, s trgovino in obrtjo oziroma industrijo, kar daje današnjemu mestu šele mestni značaj. Vinogradništvo je zelo razvito. Vsa okolica je dobro zasejana z vinsko trto.

Južnovzhodno od Črnomlja Dobljčah precej njenega premoga. Ta premog je del one velike premogovne žile, ki se vleče od Kočevja do Črnomlja. Sedaj že par let koplejo ta premog, vendar ne v velikih količinah.

Nedaleč od Črnomlja v južnovzhodni smeri leži večja vas Adlešiči, kjer

Slovenskem bi znal pripovedovati o takih bogatinih, ki so pili ljudsko kri kot pijavke in postali na nepošten način iz prejšnjih nemaničev bogatini. Še hujše kot pri nas je bilo pred desetletji v tistih deželah, kjer je bilo dosti židov. Ti so zlasti sedli po kmečkih vaseh kot trgovci in skušali delati profit na račun preprostega ljudstva. Toda tako blagovno oderuštvo ni vladalo samo po deželi, razpaslo se je tudi v delavskih krajih, kjer se je začela hitro razvijati po iznajdbi strojev moderna industrija. V takih krajih je bil delavec še huje odvisen od blagovnih oderuhov kakor pa kmet. Zato je tudi misel, da bi se rešili z združeno močjo pred takimi pijavkami zrastle v industrijskih krajih.

Na več mestih so poskušali požrtvovalni ljudmi, da bi ustanovili za delavstvo zadruge, ki bi nakupovale življenske potrebščine in jih potem prodajale delavcem za gotov denar, tako da bi ta profit ne šel v žep posameznika, ampak bi prišel v dobro delavcem, ki bi kupovali. Narejenih je bilo precej takih poizkusov, toda večinoma so se ponesrečili. Končno je zmagala misel združne prodajalne med delavstvom v angleškem industrijskem mestu Rochdale (Ročdel). Leta 1844 so tkalci iz tamošnjih tovarn ustanovili prvo konsumno zadruge, ki se je obnesla. Vpisali so jo v sodni register pod naslovom: „Rochdalska zadruga poštenih pionirjev“. Vplačevanje deležnih obrokov se je vršilo tedensko. Vsak član je moral plačati po 2 penci angleškega denarja, t. j. po sedanji vrednosti okrog 2-25 Din. Zadruga je ob začetku imela 40 članov. Trije nabiralci so prevzeli nalogo, da so zbirali te prispevke. Po potrpežli-

se dviga nad Kolpo dobro utrjen grad Podbrežje. Tudi s tem gradom so zvezani spomini na turške vpade, ko je okoliško prebivalstvo našlo za močnim grajskim obzidjem varno pribeževališče pred roparskimi tolpami bosanskih Turkov. Ob Kolpi loči tudi vas Vinica, kjer je bil rojen naš veliki še živeči pesnik Oton Župančič, sedaj upravnik narodnega gledališča v Ljubljani.

V bližini Črnomlja je še ena zgodovinska znamenitost, namreč razvaline mitrovega svetišča iz rimske dobe, Mitra je pravzaprav solnčni bog vzhodnih narodov in so Rimljani šele kasno prevzeli v svojo vero, v kateri je postal eno najpriljubljenjših božanstev. V 3. in 4. st. se je češčenje Mitre zelo razširilo, zlasti s posredovanjem vojakov. Na ta način je prišel ta kult tudi v naše kraje, kjer so doslej našli že več takih svetišč, mitrejev, tako n. pr. v Celju in Ptuj. En tak mitrej je, kakor že omenjeno, tudi blizu Črnomlja.

Nedaleč od Kolpe leži drugo belokranjsko mesto, Metlika. Nekoč je bila

vem nabiranju se je posrečilo, da so zbrali skupaj 28 funtov (8 560). S tem denarjem so začeli svojo trgovino. Nakupili so majhne množine najpotebnejših živil in 21. decembra 1844 so odprli svojo zadružno prodajalno. Prestati so imeli ogromne težave. Toda voditelji zadruga so bili močje na svojem mestu. Nobena težava jih ni odvrnila od cilja, ki so si ga zastavili. Vzgjajali so vse člane zadruga, da so kupovali vse pri tej zadrugi, skrbeli so, da se šlo vse v redu in delali so vse zastonj. Mnogi so se jim posmehovali, ker so bili prepričani, da je nemogoče uspeti s tako prodajalno, toda čez dobro leto so že nasprotniki sprevideli, da vendar le gre. Po enem letu je zadruga štela že nad 80 članov.

Tako je bila ustanovljena prva zadruga te vrste, ki ni propadla in ki se je obnesla. Ko so drugi kraji videli, da je šlo v tem malem mestu in da so uspeli neuki, toda pošteni in vztrajni tkalci, preprosti tovarniški delavci, so začeli ustanavljati tudi drugod podobne zadruga. Angleško konsumno zadružništvo se je pričelo razširjati in je postalo vzor tudi drugemu zadružništvu po vsem svetu. (Dalje.)

## Pravni nasveti.

1. **Določila** glede nagrad, ki pripadajo notarju kot sodnemu poverjeniku glej v Pomoči od 25. dec. 1932. Ali je notar samo za ureditev zemljiške knjige zahteval pravilen znesek ne moremo povedati, ker nam ni točno znano, katera dela (pogodbe, predloge, posvetovanja itd.) je notar opravil in kolika je vrednost predmetnih nepre-

Metlika glavno mesto Slovenske krajine, kakor se je v srednjem veku imenovalo ozemlje med Krko in Kolpo. Kakor Črnomelj je tudi Metlika dobila mestne pravice v 15. st. in prav tako je tudi zelo mnogo trpela radi številnih turških napadov. Tudi tu je bil naseljen nemški viteški red in upravljal župnijske posle kakor v Črnomlju. Po svojem prebivalstvu je prav tako podeželsko mesto kakor Črnomelj.

Blizu Metlike so tri cerkvice, zidane v gotskem slogu in obdane vse skupaj z enim obzidjem. To je znana božja pot „Pri treh farah“, ki uživa velik sloves še preko mej Belokrajine na Hrvaškem in tudi na Dolenjskem.

V okolici mesta se razprostirajo vinogradniki, ki so glavna skrb vsakega Belokranjca. Po vinogradih je posebno znan Semič, od koder se odpira tudi lep razgled po Belokrajini. Med Metliko in Črnomljem je še omeniti Gradec, kjer so bile vsasih velike topilnice za železo in ob Krapu še grad Krupo.

mičnin, kar vse odloča pri določitvi nagrade. Notar si sme zaračunati nagrado le po določeni tarifi. Če se Vam zdi nagrada neprimerna, zahtevajte pri sreskem sodišču, da nagrado v sm. § 228 zakona o javnih beležnikih odmeri.

2. Posojilo 100.000 Din. Na Vaše vprašanje Vam ne moremo določno odgovoriti brez upogleda v zadolžnice, ki ste jo pri banki podpisali. Sigurno pa je stvar taka, da je zadolžnici povedano, da najameta posojilo oba in osobito, da jamčita za vrnitev posojila in postranskih pristojbin oba solidarno ali nerazdelno. To pomeni, da ima banka pravico zahtevati vsako plačilo glavnice, obresti in drugih pripadkov v celoti od obeh dolžnikov ali celo od kateregakoli od njiju. Banka je tedaj upravičena ves dolg zahtevati tudi samo od Vas, četudi ji dolguje tudi drugi posestnik, ker solidarno jamstvo pomeni, da jamčijo vsi za enega in eden za vse.

To velja za Vaše razmerje napram banki in od nje ne morete zahtevati, da dolg razdeli na polovico, ona bi to mogla le prostovoljno storiti, s čimer pa se seveda njena sigurnost zmanjša.

Drugačno pa je razmerje med Vama dvema dolžnikoma. Kot navajate, je bilo mišljeno, med Vama tudi najbrže dogovorjeno, da prejmeta vsak samo polovico posojila in da morata vsak samo polovico glavnice in obresti vrniti banki. Kar ste tedaj Vi na račun skupno izposojene glavnice in obresti plačali, lahko vedno zahtevate, da Vam polovico plačanih zneskov drugi posestnik povrne. Polovico izvršnih plačil, ki ste jih izvršili na račun cela nega, skupnega dolga, Vam mora Vaš sodolžnik povrniti, seveda v kolikor med Vama ne obstoja nasproten dogovor. Če tega prostovoljno ne stori, ga morete tožiti pri sodišču.

Hotiški:

## Zvonovi pojo.

Vsake počitnice prihaja Lojze domov z radostjo v srcu in vsakokrat se vrača domov z nekim hrepenenjem. Morda je to hrepenenje po domačem kraju, vasi in življenju, ljubeznivosti in preprostosti naših ljudi, morda pa je svečanost vsakokratnih praznikov. Sam ne ve kaj. Morda je pa spomin na nezavedna otroška doživetja, ki ga vleče tja, kjer jih kot otrok doživljal. Naj bo karkoli, rad se tega spominja.

Proti večeru je sedel Lojze na vlak in kmalu nato je vlak rezal zeleneča se polja. Slonel je ob oknu. Vse nebo je bilo posejano z zvezdami. Izmed hribov se je vzdigal mesec, velik in rdeč, a hladen in brez svetlobe. Proga se je vila po neizmerni ravnini in šele

tam daleč se je širila temna stena gozdov. Lojzetu je prijetno ob takih prilikah, njegove misli dobe peroti. Prihajajo spomini . . .

Velika sobota popoldne. Toplo in božajoče je zavelo od juga. Dahnilo je v polja, vcvetela so, dahnilo v gozdove, ozeleneli so. Iz trpljenja velikega tedna se je oglasila hvalnica. Vsa narava jo je pela.

Ljudje so vrel k cerkvi, se zgrinjali od vseh strani, prihajali iz vseh hiš. Prihajali so razposajeni otroci, se podili pred cerkvijo, prihajali v gručah fantje ponosno, z odpetimi suknjiči in z rokami v žepu, prihajale dekleta s smehom na usnicah, stopajoče previdno in nalahno, prihajale ženske v živahnem razgovoru, one tam so si ognjevito nekaj dopovedovale in prihajali so resni možje.

V zvoniku so se oglasili zvonovi, mogočno in veličastno, da se je streslo ozračje do Sv. Martina. Starček, ki je šel med zadnjimi proti cerkvi je vzel pipo iz ust ter se pobožno odkril.

Od cerkve se je razvila procesija. Najprej otroci z začudenimi očmi in odprtimi ustnicami. Ti so šli dalje, se ozirali nazaj, še spodtaknil se je včasih kateri. Za njimi fantje, ki so se pogovarjali Bag ve o čem, ker se je tam eden tako glasno zasmel. Za njimi so stopali možje dostojanstveno in vase potopljeni.

Zvonovi so peli, peli vstajenje. Njih pesem je bila hvalnica za vse dobro. Tik za možmi je cingljal Lojze z zvončki, za njim je stopal župnik z monštranco v rokah in pevci so peli velikonočne pesmi, da se je razlegalo daleč tja v polje. Zadaž so ženske molile rožni venec.

Tik za vasjo je bil ovinek. Lojze je videl vso procesijo. Videl je mater, ki mu je vsa srečna pokimala, ko ga je videla v rdeči ministrantski obleki, nato se utopila v molitev. Videl je vase pogreznjenega očeta, ki se mu je nasmehnil, tam dalje je bila sključena postava dedeka, ki je pomikal jagode na rožnem vencu in molil. Lojze pa je cingljal z zvončki, da ga je celo dobrodušni župnik opomnil, naj se vendar ne razvema tako. V onem oknu je pravkar ugasnila sveča, ko so pevci prispeli mimo.

Zvonovi so peli ubrano in enakomerno, procesija se je vračala v cerkev. Bandera so se nagibala, še enkrat vzplapolala in se ustavila. Na oltarju so gorele sveče, da je pisano migotalo od luči. Najsvetejše je plavalo nad glavami. Orgle so zapele velikonočno pesem in v to pesem vstajenja je odjeknilo zvonjenje zvonov in vmes je kipel molitev.

Mračilo se je. Večerna zarja je pordečila nebo in po vasi so prižigali kresove; pritrkovali so velikonočni zvonovi. Lojze je vse to gledal, poslušal in — strmel . . .

„Ja šment, kam sem se pa zamislil,“ se predramil Lojze na vlaku, „saj še nisem doma.“

In vesel je bil, da se je končno znašel na domači postaji.

André Theuriet:

## Resnična botra.

(Iz francoščine prestavil Cotek.)

Od časa do časa, ko je bil radi opravkov od doma, je smrt pohitela čez polje in gozd obiskat svojega krščenca. Sinek je hitro rasel in se lepo razvijal v vseh ozirih, medtem ko se je oče Dudu staral in sčasoma osivel popolnoma. Dal si je tudi zgraditi lep grad na livadi kraj gozda, kjer so se često gostili, dobro jedli in pili ter breeskrbno kramljali pozno v noč.

Nekega dne pa smrt reče zdravniku: „Kadarkoli imam opravka v tvoji soseščini te vselej pridem gledat. Ti pa k meni še nisi nikoli prišel. In vendar si mi dolžan že dokaj obiskov.“

— „Mislim, da se nikamor preveč ne mudi,“ je odgovoril Dudu smehljaje in malo v zadregi. „Vedno bi bilo še prerano. Če človek enkrat pride malo k vam nimate več navade ga zlepa pustiti.“

— „Le pomiri se, na noben način te ne bom vzela predčasno. — Saj vendar dobro veš, kako sem pravična! Ne boj se ničesar in pridi enkrat k meni na večerjo.“

Nekaj dni za tem se je stari Dudu odločil, da bo obiskal letos svojega sina. Šel jo je čakati k nekemu gozdničju, kjer je vedel, da bo šla mimo. Srečala sta se in odšla skupaj. Smrt je svojega gosta vodila po pustih poljanah, skoz visokorasle, molčeče gozdove, čez hribe in doline, posute s kamenjem. Po teh krajih Dudu še nikoli hodil. — Prišla sta na pusto rayan vrh gore. Zdravnik je imel že vse ranjene noge in ni mogel dalje. K sreči sta v bližini opazila gradu podobno črno poslopje, obdano s starihim zidovjem, na gosto poraslim z bršljanom.

— „Tu sva doma“ le rekla smrt in prišla za kljuko.

— „Saj je že čas“ — je vzdihnil Dudu „komaj živ in se še držim na nogah.“

Vstopila sta in gospodarica poslopja je svojega gosta brž okrepcala z obilo južino, pri kateri ni prav ničesar manjkalo. Nato ga je vodila v ozadje neke dolge dvorane, katere okna so gledale na prostran ograjen vrt, kjer je brlelo milijone in milijone svečk. Bile so vtaknjene v zemljo; in ko je prišla noč so njih rudeči plamenčki skrivnostno plapolali in plaho mežikali v tej mračni tišini. Nekatero svečko so

bile dolge, druge srednjevelike in zopet nekatere čisto majhne. Plamenčki nekaterih so še komaj živeli, med tem ko so druge še živahno sipale svetlobo okoli sebe.

Dudu je nekaj časa preplašen gledal, nato pa počasi spregovoril:

„Za božjo voljo! Kaj naj vendar to pomeni?“

— „To so lučke življenja,“ je odgovorila smrt.

— „Lučke življenja? Kaj menite s tem?“

— „Poslušaj — — — vsak kristjan, ki živi na zemlji, ima tu svojo svečko, ki je podoba njegovega življenja.“

— „Čudna zadeva“, je prestrašeno vzdihnil Dudu, toda te svečke so vendar zelo različne: nekatere so velike, druge majhne; ene svetijo živahno, druge že skoro umirajo.“

— „No ja, — to je vendar tako kot v življenju: eden začne živeti, drugi je v majhni dobi, tretji visi v grob. Otroci se porajajo, stariki umirajo.“

— „Saperlot“ — je mrmral Dudu, ki so mu mravlje gomazele po kosteh, „ona le svečka tam se pa nekam celo dobro drži!“

— „To je svečka novorojenčka.“

— „In tista tam, ki sveti kot trideset žarnic?“

— „Tista je svečka dvanajstletnega mladeniča.“

— „Čujte, draga botra“, je nadaljeval stari in se praskal po sivi glavi, „tudi svojo bi rad videl. Katera je moja?“

— „Glej, tukaj, tik pri nogah ti brli.“

— „Ah — — Ni mogoče“, je zlobodral Dudu in prebledel. „In skoro nič več stenja nima. Vsak hip bo ugasnila.“

— „No, seveda . . . , dragi moj tovariš . . . samo tri dni življenja še imaš.“

— „Kako . . . , za božjo voljo . . . samo tri dni! To vendar ne gre! . . . Čujte, draga gospa Smrt — saj sva že dolgo prijatelja — ali se ne bi dala ta zadeva na kak način podaljšati . . . Vi imate oblast nad tem: ali ne bi mogli mojo svečo vsaj malo podaljšati? Malo voska bi vzeli oni-le, ki je tako dolga, in ga pridali moji . . .“

— „Nemogoče! Tista svečka, ki tako lepo gori, je ravno svečka tvojega sina! Poleg tega zahtevaš od mene stvari, ki ti jih moja pravičnost ne more dati. In moja pravica je neizprosna — to vendar dobro veš.“

— „Prav imate . . .“, je vzdihnil ubogi Dudu in sklonil glavo.

— „Edino, kar ti lahko še dobrega storim,“ — je dejala smrt, „je to, da te naredim še bolj starega in boš tako lažje umiral.“

In res, ko se je Dudu vračal domov, se je tako postaral, tako zelo oslabel, da je komaj živ dospel do domačega praga. Tam se je zgrudil kot steber

prahu ali pepela; in to ravno v trenutku, ko je ugasnila njegova svečka tam gori, v kraljestvu pravične botre Smrti.

## Gospodarstvo.

### Živina.

**Ljubljanski živinski sejem 5. apr.**  
Ta sejem je bil precej živahen, polno prodajalcev, manj pa kupcev. Kupčija srednja, cene nekoliko višje. Prignali so 189 konj, 162 volov, 53 krav, 10 telet in 233 prašičkov za rejo. Cene konjem so bile od 400 Din naprej, prodanih je bilo malo. Prašičke so prodajali kos po 200 do 250 Din in jih ja bilo precej razprodanih. Goveja živina je dosegla naslednje cene za 1 kg žive teže: voli prvovrstni 3'75 do 4'75 Din, poldebeli 3'25 do 3'75 Din, vprežni 2'50 do 3'50 Din, krave debele 3 do 4 Din, teleta 4 do 4'50 Din, spitani prašiči od 5 do 9 Din kg.

**Mariborski živinski sejem 4. apr.**  
Prigon je znašal 17 konj, 7 bikov, 144 volov, 307 krav, 19 telet, skupaj 499 glav. Cene so bile naslednje: debeli voli 3'25 do 4 Din, poldebeli voli 2 do 2'75 Din, vprežni voli 2'25 do 3 Din, klavne krave debele 2 do 350 D, plemenske krave 1'25 do 2 Din, krave klobasarice 1 do 1'50 Din, molzne in breje krave 1'50 do 2'50 Din, mlada živina 3 do 4 Din, telela 4 do 5 Din za kg žive teže. Prodanih je bilo 297 glav. — Maribor ima sledeče mesne cene: Volovsko meso I. 8 do 10 Din, II. 6 do 8 Din, meso bikov, krav in telic 4 do 6 Din, telečje meso I. 10 do 14 Din, II. 6 do 8 Din, prašičje meso sveže 8 do 16 Din.

Izredni občni zbor „Zavednost“ se bo vršil 23. aprila 1933. ob 9. uri dopoldne v Murski Soboti v Martinišču z običajnim dnevnim redom. Vabim vse člane, da se občnega zbora udeležijo polnoštevilno.

Brunec Joško  
predsednik.

**Odbor Rdečega križa v Beltincih je na svoji seji sklenil razdeliti med reveže Din 200 — mesto venca na grob umrlega g. predsednika g. dr. Fr. Kolarša.**

**Širite Pomoč!**